

Danmarks Evalueringsinstitut har formuleret gode råd om svarskalaer i spørgeskemaer:
Af Niels Peter Mortensen og Maria Holkenfeldt Behrendt, Danmarks Evalueringsinstitut

Svarskala (kvantitativ metode)

En god svarskala er med til at sikre, at den information, der ligger i besvarelsen, opfylder dit behov for viden. Er svarskalaen ikke tilpasset spørgsmålet risikerer du, at dine konklusioner, og deltagerens holdning, bliver misvisende.

1. Svarkalaen skal give mening i forhold til spørgsmålet

Hvis dit spørgsmål fx begynder med "Hvilken betydning ...", skal din svarskala også referere til 'betydning'. Dvs. svarkalaen skal formuleres med mulige svar som: "Stor betydning, mindre betydning etc.", og ikke fx "I høj grad, i mindre grad etc."

2. Svarkalaen skal være afbalanceret

Hvis din svarskala går fra negativ til positiv, skal du have lige så mange negative svarmuligheder som positive på din skala. Så undgår du at påvirke besvarelsene i en bestemt retning (vil det reelt sige en 3 – 5 eller 7 trins?).

3. Undgå så vidt muligt midterkategorier

- med mindre det er meningsfuldt i forhold til spørgsmålet.

I en spørgeskemaanalyse er en kategori som "Hverken/eller" eller "Neutral" ofte ikke særlig brugbar – specielt fordi nogle vil synes, det er "nemtest" at sætte krydset dér. Derfor kan det være en fordel at formulere spørgsmålet sådan, at en midter-kategori ikke er nødvendig. Nogle af dem, der svarer på dit spørgeskema, vil på den måde også blive hjulpet på vej til at tage reel stilling til spørgsmålet. Midterkategorier kan dog være nødvendige, hvis det er emner, man ikke som udgangspunkt kan forvente, deltagerne har en holdning til.

4. Brug kun "Ved ikke", hvis det er nødvendigt

Rådet her ligger i forlængelse af råd nummer tre. For ved ikke at give spørgeskemadeltagerne den slags valgmuligheder, kan man øge sandsynligheden for, at de tænker besvarelsen på spørgsmålet mere igennem. Er der vidensspørgsmål eller lignende på tale, kan det dog nogle gange være nødvendigt med "Ved ikke"-kategorier – for her kan "Ved ikke" give viden i sig selv. Afhængigt af, hvilken form spørgeskemaet sendes ud i, kan problemet også løses ved, at de, der besvarer skemaet, ikke er tvunget til at svare på hvert enkelt spørgsmål for at komme videre i skemaet.

5. Svarkalaer skal være udtømmende

Alle muligheder for svar på spørgsmålet skal være med i svarkalaen. En god metode til at efterteste, om det er tilfældet, er at lade andre svare på skemaet for dig og vurdere forståeligheden/relevansen af de enkelte spørgsmål inkl. skalaens anvendelighed, før du sender det ud.